

Over archiefzorg in Borculo, Eibergen, Neede en Lichtenvoorde in 1847

Transcriptie van brieven van burgemeesters/gemeentebesturen uit 1847

Bijlage bij het gelijknamige blog, 18 januari 2015, www.heerlijkheidborculo.nl

Bennie te Vaarwerk (bew.)

Bron: Gelders Archief, 0039 Archief Gedeputeerde Staten van Gelderland, inv.nr. 6623, Correspondentie Districtscommissaris Zutphen, 1847.

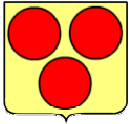
Borculo, den 2 septebr. 1847

No. 259

Aan den heere districtcommissaris van Zutphen

Naar aanleiding uwer missive van den 9 augustus j.l., n. 991, betreffende de aanwezige oude archieven, heb ik de eer UHedelgestr. te berigten:

- 1 (a). Dat te dezer plaats een aanzienlijke hoeveelheid oude papieren voorhanden zijn, die vroeger op het voormalige stadhuis in een zeer grote kast zijn bewaard geweest, en voornamentlijk bestaan uit oude processtukken van het vroeger bestaan hebbende eigen gerigt van Borculo, benevens uit oude stadsrekeningen, welke stukken voor de geschiedenis van geen belang te achten zijn.
 - (b). Dat er voorts aanwezig is een oud folio schrijfboek, bekend onder de naam van leger- of lagerboek, en aantekeningen van zeer verschillenden aard bevattende, beginnende met het verhaal dat de stad Borculo in den nacht van den 4 op den 5 september 1590, met uitzondering van weinige huizen in de Voorstad, in twee uren tijds geheel is afgebrand, waarbij zelfs onderscheidene menschen en veel vee is omgekomen, terwijl de kerk met toren, benevens het raadhuis met alle archieven een prooi der vlammen is geworden. Uit welk verhaal verder blijkt, dat Borculo destijds onder het woeden van den Tachtigjarigen Oorlog als een onzijdig (neutraal) grondgebied is beschouwd, waar zich toen veele vluchtelingen ophielden die er een veilig verblijf vonden. Wijders bevat het gemelde boek een verhaal van de overrompeling van Borculo door den Munsterschen bisschop Bernhard van Galen, die zijne sedert lang gepretendeerde regten op de Heerlijkheid Borculo willende doen gelden, op den 17 september 1665, deze stad met 1400 man is binnen getrokken, het slot, na een wederstand van 30 uren, heeft bemachtigd en eerst op den 30 april 1666 met zijne troepen Borculo weder heeft verlaten.
 - (c). Dat er wijders voorhanden is eenen door Prins Maurits eigenhandig geteekenden vrijbrief, waarbij aan de ingezetenen van Borculo op de meest uitgestrekte wijze, bescherming wordt toegekend, welk stuk is gedagtekend uit het leger voor Grol, den 14 september 1597.
 - (d). Dat eindelijk nog voorhanden zijn twee documenten, het eene van den 12 augustus 1626, en het andere van 12 april 1628, waaruit blijkt, dat van de zijde van de Spanjaarden aan de stad Borculo ene eenige andere plaatsen sauvegarde is verleend geweest.
2. Dat de hierboven, onder (a) vermelde oude papieren bewaard worden in het nieuwe lokaal, dat na de amotie [afbraak, sloop] van het stadhuis aan de kerk is gebouwd,

- terwijl het onder (b) vermeldde boek benevens de onder (c) en (d) vermeldde documenten ter plaatselijke secretarie berustende zijn.
3. Dat deze stukken aan het opzigt van den burgemeester en secretaris zijn toevertrouwd.
 4. Dat de onder (a) vermeldde oude papieren hoezeer s... een gedeelte in pakketten gebonden nochtans in de grootste wanorde en verwarring dooreen gemengd zijn, terwijl de verzameling tijdens de langdurige bewaring in het voormalige stadhuis, door lekkage van het dak, zoodanig is beschadigd, dat een groot gedeelte van diezelve is vergaan of onleesbaar is geworden.
 5. Dat van deze stukken geen inventaris voorhanden is, terwijl dezelve ook onvatbaar zijn om daarvan een inventaris te formeren.
 6. Dat de oudste stukken alle een latere dagteekening hebben dan de hierboven gemelde brand van 4/5 september 1590, terwijl onderscheidene van de meest belangrijke stukken uit dat tijdvak (waaronder ook de oude merkenboeken) bij gelegenheid van vijandelijke overheersching zijn ontvoerd geworden, waarvan, zoo men meend, een niet onbelangrijk gedeelte onder het archief der stad Munster of onder het bisschoppelijke archief aldaar, moet berustende zijn.
 7. Dat er geene redenen bestaan om de openbaarmaking der voorhanden zijnde stukken te verhinderen, en men bereid is, om van alles wat waardig geacht zal worden, door den druk bekend te maken, afschriften te leveren.

Tenslotte kan ik UHedgestr. berigten dat ik een begin heb gemaakt met het sorteren van de voorhanden zijnde oude papieren en mij heb voorgesteld, zulks te zullen voortzetten en voleindigen, waartoe evenwel nog een geruimen tijd zal nodig zijn; dat ik bij ontdekking van het een of ander voor de geschiedenis belangrijk stuk, hetwelk toevallig onder die oude gerigtsacten mogt gevonden worden, daarvan kennis zal geven aan de commissie bedoeld bij het Provinciaal Reglement ter Verzekering eener goede bewaring van gedenkstukken (opgenomen in het Prov. Blad, no. 127, van 1845, die daarvan te zijner tijd verslag zal geven en dat na afloop der voormelde sortering een voordragt zal worden gedaan tot vernietiging van alle gedeeltelijk vergane en onleesbaar geworden papieren, waarvan de verdere bewaring als geheel nutteloos en doelloos kan worden beschouwd.

De burgemeester van Borculo,
Luijmes

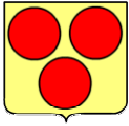
Eibergen, den 31 augustus 1847

No. 277

Oude archieven

De heer districtscommissaris te Zutphen

Ten einde aan den volledigen inhoud te kunnen voldoen uwer missive van 9 dezes, no. 991, heb ik noodig geacht UWEG bij deze te doen toekomen afschrift van den inventaris der

gemeentearchieven, uit welken dan het UWEG blijken zal, er alhier geene wezentlijke oude archieven aanwezig of tot dusverre gevonden zijn.

Het onder no. 46 vermelde pakket houdt niets anders dan eenige onvolledige besluiten kort voor 1811 en eigenlijk betrekking hebbende op de mark, alle overige pakketten houden geene wezentlijke oude stukken en maar rekeningen, plannen, afschriften enz., van geene de minste waarde voor de geschiedenis.

De oude burgerboeken, rakende de mark van Eibergen, zijn aan UWEG bekend en thans met al datgene wat tot dat bestuur betrekking heeft, ook onder hetzelfde berustende.

Bij besluit van den raad dezer gemeente d.d. 24 april 1846, no. 6, is de heer G. ter Braak benoemd tot bewaarder der gedenkstukken van geschiedenis of kunst. ZEd. heeft mij medegedeeld dat tot dusverre hem niets binnen deze gemeente bekend is wat wezenlijk kan genoemd worden als tot oude archieven te behoren, of te achten zij als van eenig belang voor de geschiedenis, doch dat het ZEd. bekend was bij de diaconie der Hervormde Gemeente alhier eene kist aanwezig was, welke welligt nog oude of meer belangrijke stukken inhield en dat den leeraar dier gemeente ZEd. had toegezegd gezamenlijk dat alles eens nalezen, hetgeen zoo mogelijk in den loop van dezen zomer zoude plaats hebben.

De burgemeester van Eibergen,
C.H. Koentz

Neede, den 7 september 1847

No. 358

Aan den heer districtscommissaris,

Ter voldoening aan het verlangen, vervat in UEd Gestr. missive d.d. 9 augustus no. 991, waarbij inlichtingen worden gevraagd nopens de oude archieven, welk hier ter plaatse aanwezig zoude zijn, heb ik de eer EzlEdGestr. te berigten:

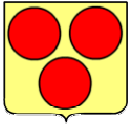
Dat de verzamelingen van archieven welke geacht kunnen worden binnen deze gemeente aanwezig te zijn, bestaan uit de navolgende:

1. Het gemeentearchief (hetwelk dagtekend van den jare 1811 af (zijnde het tijdstip waarop de gemeente Neede verheven is geworden tot een zedelijk lichaam;
2. De archieven van de Hervormde Kerk, der Provisorie en van de Hervormde Diaconie, welke bestaan uit weinige registers, waarin staan aangetekend de arresten der afgehoorde rekeningen, doch overigens niets belangrijks inhouden;

Dat deze verzamelingen naar behooren worden bewaard door de secretarissen der respectieve besturen.

Dat de registers der kerkelijke administratie aanvangen met het jaar 1672, die der Provisorie met het jaar 1669 en die der Hervormde Diaconie met het jaar 1646.

De burgemeester van Neede [onleesbare handtekening].
De assessor der gemeente, G ten Hoopen.

Lichtenvoorde, 14 augustus 1847

No. 177

Archieven

Aan den heere districtscommissaris,

Ter voldoening aan UWGeb. missive van den 9 dezer, no. 991, heb ik de eer te berigten, dat in deze gemeente geene archieven aanwezig zijn, zoo van plaatselijken aard, noch van voormalige of nog aanwezige collegien, corporatien, kloosters of abdijen, als alleenlijk het gemeentelijke archief, hetwelk echter, voor zooverre mij bekend, niets bijzonders oplevert, vervallende diensvolgens de beantwoording der gestelde vragen bij UWedGeb. missive,

De burgemeester van Lichtenvoorde,
J.H.A. van Basten Batenburg.